

Remissvar från Focali – med fokus på internationella skogsfrågor, grupp 4

Om Focali (Forest, Climate and livelihood research network) och remissinstansens svar:

Focali är ett svenskt multidisciplinärt forskningsnätverk med fokus på skog/bioenergi/ markanvändning/landskap, klimat och försörjnings/utvecklingsfrågor. Omkring 60 forskare är medlemmar i Focalis nätverk från en bredd av olika samhällsvetenskapliga och naturvetenskapliga institutioner vid olika universitet och forskningsinstitut i Sverige.¹ De flesta av forskarna har i sin forskning ett internationellt fokus även om vissa av forskarna även bedriver forskning med fokus på Svenska skog/markfrågor och hållbarhetsfrågor. Forskarna har i sin tur breda nätverk både inom forskning, praktik och policy inom området både i Sverige och internationellt.

Focali är en plattform för samverkan såväl mellan forskare som mellan forskning, praktik och beslutsfattare. Focali är en unik aktör i Sverige inom tematiken och bör ses som en neutral portal in till aktuell forskning kring internationella/globala skog/landskap/mark, klimat, miljö och försörjningsfrågor som tas upp i rapporten från arbetsgrupp 4. För mer information om Focali se: www.focali.se eller kontakta info@focali.se

Focalis sekretariat är placerat vid GMV – Göteborgs Miljövetenskapliga Centrum, Chalmers Tekniska Högskola och Göteborgs universitets gemensamma organisation för att främja forskning, utbildning och samverkan inom miljö och hållbar utveckling gmv.gu.se

Detta remissvar är skrivet av Focalis projektkoordinator Maria Ölund maria.olund@gu.se och projektledare Anders Ekbohm anders.ekbom@economics.gu.se i samråd med forskare inom nätverket.

Fokus för remissvaret:

Då Focali främst har ett internationellt fokus så har Focali i detta remissvar utgått ifrån underlagsrapporten från arbetsgrupp 4 för våra kommentarer. Urval av strategiska rekommendationer som vi ger synpunkter kring är baserat på att det finns flera forskare inom Focali som arbetar med denna tematik. Kunskap och breda nätverk inom dessa utvalda områden finns att tillgå om någon utifrån nedanstående kommentarer skulle vilja veta mer och ha kontakt med dessa forskare.

Utformning av remissvaret:

För att visa vilka delar i rapporten synpunkterna är baserade på så presenteras referens till stycke och rubrik från rapporten i fet text och kursivt innan våra kommentarer följer.

¹ Lunds Universitet, Göteborgs Universitet, Chalmers tekniska högskola, Göteborgs Miljövetenskapliga Centrum, Linköpings Universitet, Örebro Universitet, Stockholm Resilience Center, Stockholm Environment Institute, SLU i Uppsala och Umeå samt Luleå Universitet.

Kommentar till strategisk rekommendation: 5.1 – Prioritera skog i svensk utrikespolitik:

Den svenska resursbasen besitter bred kompetens som kan vara till nytta då skog blir en profilfråga i svensk utrikespolitik. I rapporten nämns främst samverkan med näringsliv med fokus på utveckling av nya skogliga produkter etc. Exempelvis under **"Åtgärdsförslag 5.2.1 : Öka internationell samverkan mellan forskning och näringsliv"**.

Bred ökad samverkan med forskning/akademi, och inte enbart med näringsliv, behövs. Vilka frågor akademien kan bidra med behöver också ses i ett bredare perspektiv än vad som presenteras. För att förstå och arbeta med åtgärder för hållbart skogsbruk, begränsad avskogning, restaurering, skogliga ekosystemtjänster, hållbar produktion och konsumtion, multifunktionella landskap och att hitta sätt att balansera olika tjänster/värden skogen ger så behövs en bredd av naturvetenskaplig och samhällsvetenskaplig forskning och bred samverkan med denna forskning. En ökad internationell samverkan borde också ta fokus mot att öka kunskap om vilka åtgärder som faktiskt bidrar till ett hållbart skogsbruk och vilka styrmedel som visat sig effektiva inom andra skogliga hållbarhetsfrågor.

Vi rekommenderar på dessa grunder att vikten av interaktion med forskning även inom andra områden än (produktion, nya skogliga produkter och bioekonomi) presenteras tydligare då fler än dessa mål finns för skogsprogrammet, särskilt i de internationella dimensionerna. Vi efterfrågar även tydligare presentation av vikten av interaktion mellan forskning och andra aktörer än näringsliv så som utbyte mellan forskning och beslutsfattare/strategiska planerare/tjänstemän samt för råd i internationella policyfrågor/utvecklingsfrågor/bistånd.

Vi identifierar även ett behov av att utvärdera olika typer av skogsmodeller vilket ett ökat utbyte med forskning skulle kunna bidra till.

Denna övergripande rekommendation till 5.1 om bredare syn på akademins möjliga bidrag är relevant för samtliga rekommendationer från arbetsgrupp 4 och för hela skogsprogrammet.

Kommentar till strategisk rekommendation: 5.1 prioritera skog i svensk utrikespolitik samt: 5.3.5 Marknadsför Sverige internationellt ("Sweden – Developed by Forests")

Som arbetsgrupp 4 tar upp så behöver Sverige med trovärdighet kunna vara ett föregångsland, inom hållbart skogsbruk och relaterad hållbar samhällsutveckling, för att anta det ambitiösa målet att ha skog som profilfråga i utrikespolitik och grön marknadsföring internationellt.

Detta diskuterades även under hearingen med arbetsgrupperna den 7 oktober och det blev tydligt att olika aktörer gör olika tolkningar huruvida Sverige idag har ett hållbart skogsbruk som vi kan marknadsföra internationellt. Det är därför viktigt att fortsätta denna dialog med en bredd av aktörer (inklusive akademien som inte varit involverad i de olika arbetsgrupperna).

Focali anser att Sverige har mycket kompetens och erfarenheter att bidra med för att bistå andra länder till ett mer hållbart skogsbruk och annat som tas upp i rapporten samtidigt som vi behöver kunna vara självkritiska och ödmjuka för att vi har mycket kvar att arbeta med för att nå en bättre balans mellan olika mål såsom produktion, klimatmål och biodiversitet. Vi ser att det finns flera utmaningar som kvarstår på hemmaplan kring hållbarheten i det skogsbruk som underlagsrapporten föreslår ska marknadsföras internationellt. Vi rekommenderar därför att hållbarheten i det svenska skogsbruket stärks både för att nå bättre balans mellan mål på

hemmaplan och om vi har som mål att kunna ”exportera” en hållbar modell genom utrikespolitik, handel och annan marknadsföring på ett trovärdigt sätt.

(Focali har fokus på de internationella frågorna men i detta fall är det som händer i Sverige starkt kopplat till de internationella visionerna om att vara ett föregångsland.)

Vi anser också att Sverige har mycket att lära från andra länder och att förslaget om utbyte av kunskap som föreslås är mycket viktigt. Återigen – här kan nätverk mellan svenska och internationella forskare bidra till kunskapsinhämtning och rådgivning.

Kommentarer till strategisk rekommendation 5.3 – Integrera främjandet samt 5.3.1 Åtgärdsförslag – Stärk skogligt bistånd

Bra stycke om biståndsstrategier. Focali instämmer att regeringen tydligare bör lyfta fram skogen som ett medel för att minska fattigdom och uppnå hållbar utveckling i utrikespolitiken. I tillägg till ”skog” bör vikten av träd i multifunktionella landskap såsom ”trädjordbruk” (agroforestry) få ökat fokus i biståndsstrategier. I många länder finns inte samma tydliga uppdelning mellan skog och jordbruk som i Sverige utan en kombinerad markanvändning praktiseras där träd i jordbrukslandskapet bidrar till olika ekosystemtjänster, minskad sårbarhet, livsmedelssäkerhet och inkomster genom produkter från träden i landskapet. Det är bra att landskapsperspektivet lyfts i rapporten men agroforestry bör också specifikt nämnas som ett exempel på hur träd och skog är integrerade i ett bredare system.

Inom Focali finns flertalet forskare med fokus på agroforestry som kan bidra med denna kompetens relaterat till åtgärdsförslag 5.3.1. Focali har också nyligen tillsammans med Vi-skogen, SLU-Global och SIANI bildat ”[Agroforestry Network](#)” för svenska aktörer som arbetar med internationell agroforestry i bistånd och forskning. Denna plattform kommer att samla kompetens och erfarenheter som bör tas tillvara i ett stärkt fokus på skogligt bistånd.

Bra stycke om påverkansarbete inom EU och internationella policyprocesser. Vi instämmer att Sverige bör bli mer aktiva i internationella skogliga policy processer. Inom Focali har många forskare fokus på de policyprocesser som nämns som REDD+ och FLEGT. Vi rekommenderar ett närmare utbyte mellan de företrädare/tjänstemän som är aktiva i dessa policyprocesser och forskning med detta fokus (se även vår övergripande kommentar till 5.1).

Bra fokus i rekommendationen på Agenda2030 och PGU – Politik för global utveckling

Kommentar till åtgärdsförslag 5.3.4 – ...hållbar konsumtion av skogsbaserade produkter:

Det är viktigt att undersöka hur standarder, märkningar och hållbarhetskrav i offentlig upphandling kan bidra till ett mer hållbart utnyttjande av skogliga resurser, såväl nationellt som internationellt. Det har länge saknats rigorösa vetenskapliga utvärderingar av hur effektiva dessa styrmedel är, men de senaste åren har en växande litteratur påvisat på både positiva effekter men också starka brister. Det är viktigt att dessa insikter tas med då man gör en översyn kring potentialen för denna typ av styrmedel, och därför bör en sådan översyn dra på den kunskap som finns inom detta fält i akademien, såväl i Sverige (t ex genom Focali-forskare som arbetar med detta vid Göteborgs Universitet, Chalmers, Lunds Universitet, samt på Stockholm Environment Institute) som internationellt.

Kommentar till strategisk rekommendation 5.4 – Säkra proaktivitet, flexibilitet och samordning i internationella skogsfrågor

Samt till åtgärdsförslag 5.4.1 – Inrätta en organisation för internationella skogsfrågor:

Bra förslag som Focali stödjer. Som förslag på aktörer som ska ingå i den rådgivande gruppen nämns SLU som enda akademisk aktör, det är viktigt att se att internationell skogsforskning bedrivs även vid andra universitet (se även vår relaterade kommentar till 5.1). Genom en bredare syn på vad akademien kan bidra med och bredare bas av aktörer i gruppen så får det internationella skogspolicyrådet samt sekretariatet för internationella skogsfrågor kontakt med fler internationella nätverk, aktörer, policyarbete etc. av vikt för strategisk omvärldsanalys.

Rekommendation: Om skogspolicyrådet ska hållas rätt litet (ca 10-12 personer nämns) så skulle en kopplad bredare rådsgrupp med större representation från den svenska resursbasen (inklusive akademien) kunna vara ett alternativ för att få in bredare synpunkter och knyta upp även dessa aktörers internationella nätverk till arbetet i skogspolicyrådet och sekretariatet för internationella skogsfrågor.

Focali är en unik aktör i Sverige i detta sammanhang som en neutral portal in till aktuell forskning kring internationella/globala skog/landskap/mark, klimat, miljö och försörjningsfrågor. Om Focali medlemmarnas egna respektive nätverk läggs till bilden så finns här en rik källa till internationella kontakter, kunskap och internationell praktik och policy som kan vara nyttig för samtliga strategiska förslag från arbetsgrupp 4.

Kontakt för frågor om remissvar:

Detta remissvar är skrivet av Focalis projektkoordinator Maria Ölund maria.olund@gu.se och projektledare Anders Ekbohm anders.ekbohm@economics.gu.se i samråd med forskare inom nätverket, kontakta gärna oss om du har frågor angående detta remissvar.

Urval av strategiska rekommendationer som vi ger synpunkter kring är baserat på att det finns flera forskare inom Focali som arbetar med denna tematik. Kunskap och breda nätverk inom dessa utvalda områden finns att tillgå om någon utifrån Focalis remissvar skulle vilja veta mer och ha kontakt med dessa forskare.